

Advies betreffende het voorontwerp van koninklijk besluit op de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen, de beheerverenootschappen van instellingen voor collectieve belegging en de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen

24.03.2010

Woonden onder het voorzitterschap van de heer R. TOLLET, Voorzitter van de Raad, de plenaire vergadering van 24 maart 2010 bij :

Lid benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen :

de heer VANCRONENBURG.

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen :

de heren DEPLAE en VANDORPE.

Leden benoemd op voorstel van de landbouworganisaties:

de heren GOTZEN en HAYEZ.

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders en de verbruikscoöperaties vertegenwoordigen :

Algemeen Belgisch Vakverbond :

de heren LAMAS en STRUYF.

Algemeen Christelijk Vakverbond van België:

mevrouw DUPUIS.

Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België:

mevrouw JONCKHEERE.

Woonden de vergadering bij als deskundigen:

mevrouw VERHUE en de heer STORME.

Advies betreffende het voorontwerp van koninklijk besluit op de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen, de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging en de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen

Inbehandelingneming

Bij brief van 24 februari 2010 heeft de heer D. REYNDERS, vice-eersteminister en minister van Financiën, de Raad in de onderstaande bewoordingen om advies gevraagd:

"Mijnheer de Voorzitter,

U vindt hierbij een voorontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van o.m. het koninklijk besluit van 13 februari 1996 betreffende de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen en tot wijziging van de koninklijke besluiten van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen en van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen.

De artikelen 5 en 6 van dit voorontwerp van koninklijk besluit voorziet in de omzetting in Belgisch recht van art. 2, lid 1 en lid 4 van richtlijn 2006/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 tot wijziging van de richtlijnen 78/660/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening, 86/635/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen en 91/674/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen.

Artikel 2, lid 1 van richtlijn 2006/46/EG voegt een nieuw art. 34, lid 7bis en lid 7ter in in de Zevende richtlijn (83/349/EEG). Krachtens artikel 65 van richtlijn 91/674/EEG betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen dienen de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen hun geconsolideerde jaarrekening op te stellen conform de Zevende richtlijn voor zover richtlijn 91/674/EEG hier niet van afwijkt. Indien niet in een afwijking is voorzien, dient het nieuwe art. 34, lid 7bis en lid 7ter van de Zevende richtlijn dan ook te worden omgezet in de geldende reglementering voor de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen voor het opstellen van hun geconsolideerde jaarrekening.

Concreet gezien heeft de beoogde wijziging betrekking op de regels voor de opstelling van de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening en voert ze de door de genoemde richtlijn voorgeschreven verplichting in om in deze toelichting aanvullende informatie over de buitenbalansregelingen en over de transacties met verbonden partijen te verstrekken.

Aangezien het om een dringende materie gaat, verzoek ik u binnen de twee weken advies uit te brengen over de artikelen 5 en 6 van dit voorontwerp van koninklijk besluit, dat wordt uitgevaardigd ter uitvoering van art. 123, § 1, al.2 van het Wetboek van vennootschappen overeenkomstig art. 124 van datzelfde wetboek.

...”

De subcommissie Boekhoudregeling werd belast met het opstellen van een ontwerpadvies en is daartoe bijeengekomen op 5 maart en 17 maart. Daarbij kon ze rekenen op de medewerking van de heer M. COLINET van de CBFA.

Het advies werd op 24 maart 2010 voorgelegd aan de plenaire vergadering, die het heeft goedgekeurd.

Inleiding

Het ontwerp van koninklijk besluit dat krachtens art. 124 van het Wetboek van vennootschappen voor advies aan de Raad werd voorgelegd, heeft, zoals blijkt uit het Verslag aan de Koning, voor de specifieke sector van de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen alsook van de kredietinstellingen en de financiële instellingen (de beleggingsondernemingen en de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging) de omzetting in Belgisch recht tot doel van de Europeesrechtelijke voorschriften voor het opstellen van de toelichting bij de jaarrekening en de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening van deze ondernemingen, als bepaald in Richtlijn 2006/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, 83/349/EEG van de Raad betreffende de geconsolideerde jaarrekening, 86/635/EEG betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen en 91/674/EEG van de Raad betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen.

Voor de vennootschappen die niet tot een van de voormelde specifieke bedrijfssectoren behoren, werden de verplichtingen die richtlijn 2006/46/EG oplegt voor het opstellen van de toelichting bij de jaarrekening en bij de geconsolideerde jaarrekening, omgezet bij koninklijk besluit van 10 augustus 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen en van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindelingen van een algemeen rekeningstelsel. De Raad heeft hierover op 1 april 2009 een advies uitgebracht.¹

Aangezien de bovenvermelde ondernemingen en instellingen niet onder toepassing van het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 vallen, voert het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit in deze sectorale boekhoudreglementeringen identieke bepalingen in als de bepalingen waarin het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 voorziet voor de informatie die dient te worden opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening en bij de geconsolideerde jaarrekening over de buitenbalansregelingen en de transacties met verbonden partijen.

¹ CRB 2009-559 Advies betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen en van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningstelsel (01/04/2009).

Net als bij het koninklijk besluit van 10 augustus 2009 werd ook bij deze omzetting geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid geboden door de richtlijn 2006/46/EG om een waardering van financiële instrumenten toe te staan of voor te schrijven samen met de daarmee verband houdende openbaarmakingsverplichtingen conform de internationale standaarden voor jaarrekeningen zoals vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1725/2003 van de Commissie van 29 september 2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad. Dit zou immers betekenen dat de standaarden IAS 32 (Financiële instrumenten: presentatie), IAS 39 (Financiële instrumenten: opname en waardering) en IFRS 7 (Financiële instrumenten: informatieverschaffing) zouden geïntroduceerd worden in het nationaal boekhoudrecht. De regering heeft ook nu geoordeeld dat het niet opportuun is deze mogelijkheid internrechtelijk in te voeren.

Advies

De Raad stelt vast dat richtlijn 2006/46/EG uiterlijk op 5 september 2008 in het interne recht van alle lidstaten omgezet moest zijn. De Raad stelt zich vragen bij de zeer laattijdige omzetting in het Belgische recht en acht het merkwaardig dat de omzetting voor ondernemingen van voormelde specifieke bedrijfssectoren niet gelijktijdig met de omzetting voor ondernemingen van gemeen recht is gebeurd.² Hoewel er andere koninklijke besluiten gewijzigd dienen te worden, zijn er inhoudelijk immers geen verschillen ten aanzien van de wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen.

In dat opzicht drukt de Raad zijn ongenoegen uit over het feit dat hij, net als bij zijn voormeld advies van 1 april 2009, slechts over twee weken heeft kunnen beschikken om een advies uit te brengen, hetgeen ruim onvoldoende is om een dossier grondig te kunnen bestuderen. De Raad ziet zich dan ook noodgedwongen beperkt tot het formuleren van enkele algemene opmerkingen. Bij deze wenst de Raad er nogmaals met aandrang op te wijzen dat dergelijke adviesvragen voldoende op voorhand aan de Raad moeten worden bezorgd, zodat de leden de gelegenheid krijgen hun respectievelijke organisaties te raadplegen en een grondige analyse te verrichten van de elementen van het dossier. Op die manier kan de Raad een meer gefundeerd advies afleveren.

De Raad stelt vast dat het ontwerp van koninklijk besluit een getrouwe omzetting betreft van de Richtlijn 2006/46/EG, meer bepaald van artikel 1, 6) van die Richtlijn. De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heren LAMAS en STRUYF beschouwen het als positief dat door deze omzetting belangrijke informatie openbaar zal worden gemaakt. De Raad betuigt zijn instemming met het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit, dat volledig in de lijn ligt van het koninklijk besluit van 10 augustus 2009, zodat voor de verschillende categorieën van ondernemingen de principes van de richtlijn op dezelfde wijze worden omgezet en zodoende de coherentie behouden blijft. De Raad blijft bij zijn standpunt dat dit geen aanleiding mag geven tot de algemene invoering van de IAS-normen in de interne Belgische rechtsorde voor de enkelvoudige jaarrekeningen.

² KONINKLIJK BESLUIT van 10 augustus 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en van het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningstelsel, BS, 24 augustus 2009, blz. 56386-56397.

De Raad wenst hierbij een aantal andere opmerkingen te formuleren.

Wat betreft de transacties met verbonden partijen die niet zijn verricht onder de normale marktvoorwaarden, voorziet de richtlijn een optie voor lidstaten om transacties die zijn aangegaan tussen twee of meer leden van een groep vrij te stellen van opname in de toelichting bij de jaarrekening, mits de dochterondernemingen die partij zijn bij de transactie geheel in eigendom zijn van een dergelijk lid. De Raad stelt vast dat in België voor deze optie werd gekozen, zodat dergelijke transacties in België niet opgenomen moeten worden in de nieuwe staat van de toelichting.

De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heren LAMAS en STRUYF merken op dat in het verslag aan de Koning geen melding wordt gemaakt van de beweegredenen die ertoe hebben geleid om deze uitzondering in het ontwerp van koninklijk besluit op te nemen. De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heren LAMAS en STRUYF zijn immers van oordeel dat de gebruikers van de enkelvoudige jaarrekening en m.n. de vertegenwoordigers van de werknemers over informatie over dergelijke transacties zouden moeten kunnen beschikken.

De heren DEPLAE, GOTZEN, HAYEZ, VANCRONENBURG en VANDORPE vinden de keuze voor deze optie terecht. Bij deze transacties zijn immers geen andere eigenaars betrokken. Bovendien voorkomt deze vrijstelling een onnodige verhoging van administratieve rapporteringslasten.

De Raad stelt bovendien vast dat transacties met verbonden partijen die niet zijn verricht onder de normale marktvoorwaarden enkel in een nieuwe staat van de toelichting moeten worden opgenomen indien het transacties "van enige betekenis" betreffen. De Raad is van oordeel dat de zinsnede "van enige betekenis" met zich meebrengt dat niet alle transacties met verbonden partijen die buiten de normale marktvoorwaarden worden verricht bekendgemaakt moeten worden, en dat aan bedrijven een zekere appreciatiemarge onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur wordt toegekend. Volgens de heren DEPLAE, GOTZEN, HAYEZ, VANCRONENBURG en VANDORPE kadert dit in het corporate governance-beleid. Niettemin acht de Raad het noodzakelijk dat voor de verzekeringsondernemingen en voor de kredietinstellingen en financiële instellingen, naar analogie met en in de lijn van het advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) voor de andere ondernemingen³, nadere toelichting verschaft over hoe de begrippen "van enige betekenis" en "buiten normale marktvoorwaarden" geïnterpreteerd moeten worden en welke transacties dus precies vermeld moeten worden. De Raad is van oordeel dat de CBFA hiertoe het meest aangewezen orgaan is.

De Raad stelt vast dat deze richtlijn dateert uit 2006 en dus reeds voor het uitbreken van de financiële crisis werd uitgebracht. De richtlijn kadert in een actieplan tot verbetering van de corporate governance in de Europese Unie, waarbij er een collectieve verantwoordelijkheid dient te zijn van de leden van de bestuurs-, leidinggevende en toezichhoudende organen van een onderneming voor de opstelling en openbaarmaking van de jaarrekening en het jaarverslag. De Raad is van oordeel dat de opname in de toelichting van informatie over de aard en het zakelijk doel van buitenbalansregelingen, alsook over de financiële gevolgen van deze regelingen, een betere beoordeling van de financiële positie van een vennootschap mogelijk maakt. Dergelijke buitenbalansregelingen, in het bijzonder die welke verband houden met het gebruik van speciaal opgerichte entiteiten (SPE's) of offshore-activiteiten waarin afgeleide producten kunnen worden ondergebracht, werden echter duidelijk aangewezen als een van de factoren die hebben geleid tot de financiële crisis.

³ Advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen over de interpretatie van de openbaaringsverplichting van transacties van enige betekenis met verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden, zoals bepaald in het koninklijk besluit van 10 augustus 2009, CBN-advies 2010-1, 13 januari 2010.

De Raad drukt dan ook de wens uit dat de Europese wetgever lessen heeft getrokken uit de crisis en zodoende nieuwe maatregelen overweegt om tot meer transparantie te komen.

De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heren LAMAS en STRUYF vragen dat, gelet op het systemische karakter van de vennootschappen uit deze sector en op de omvang van de buitenbalansregelingen, nieuwe regels worden aangenomen teneinde de mogelijkheden om deze buitenbalansregelingen te behouden drastisch te beperken en ze aan een diepgaande controle te onderwerpen.

De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heren LAMAS en STRUYF stellen vast dat, gelet op het feit dat de voor de geconsolideerde jaarrekeningen van de kredietinstellingen en vanaf 2012 ook voor de geconsolideerde jaarrekeningen van de verzekeringsondernemingen de internationale standaarden voor jaarrekeningen (IAS/IFRS) gelden, zijn er verschillende boekhoudkundige referentiekaders van toepassing op de gegevens die in de geconsolideerde jaarrekening en de gegevens die in de enkelvoudige jaarrekening opgenomen zijn. Zij zijn van oordeel dat het gebruik van twee verschillende boekhoudkundige schema's voor werknemers en werknemersafgevaardigden tijdens een ondernemingsraad niet voor de hand ligt en een goed begrip van de cijfers bemoeilijkt. Om de goede werking van de ondernemingsraden te verzekeren, moet bij het gebruik van twee verschillende boekhoudkundige referentiekaders, indien problemen worden vastgesteld, de nodige uitleg worden verschaft over de verschillen en de oorzaken ervan door de bedrijfsleider zelf, of door de bedrijfsrevisor in het kader van zijn didactische opdracht om de leden van de ondernemingsraad een beter begrip over de economische en financiële informatie bij te brengen.
